

Medvirkning Fjellhamar

Medvirkning, samskaping og stedsmodning 2014 - DD

17.10.2025

Sykkeldag på Fjellhamar med lokal ildsjel, prosjektleder fra Solon eiendom og LICC

Innhold

Forord	s. 4 -5
Medvirkning 2014 -2022	s. 6 -7
Barnetråkk 2022	s. 8 -9
Stedsmodning og brukervedvirkning ved "Bruket Fjellhamar"	s. 10 - 11
Målsetning og strategi for stedsmodning på "Bruket Fjellhamar"	s. 12 - 13
Arrangementer med medvirkning	s. 14 - 15
Sidesporet og Maskinhallen	s. 16 - 17
Funn fra medvirkning og samskaping	s. 18 - 19
Medvirkningen inn i planforslagets hovedgrep	s. 19 - 20
Status 2025 og veien videre	s. 21 - 22

Denne medvirkningsrapporten er utarbeidet av Lala Tøyen for Solon eiendom. Arbeidet med medvirkning og stedsbygging på Fjellhamar er gjort i forbindelse med utarbeidelsen av områdereguleringen.

Medvirkning utført på Fjellhamar strekker seg helt tilbake til 2014, og er gjort av flere ulike aktører. Denne rapporten gir et kort overblikk over hvilke aktiviteter som er blitt gjennomført.

Prosessen strekker seg tilbake til 2014 der det ble opprettet dialog med flere interessegrupper, politikere, kommunen og elever på barneskolen og ungdomsskolen.

I 2022 gjennomføres det barnetråkk og man begynner på mulighetsstudien for gamle Fjellhamar bruk. Med mulighetsstudien starter arbeidet med stedsmodning for "Fjellhamar bruk" og området rundt. Som en del av mulighetsstudien, starter man også en omfattende medvirkningsprosess med befolkningen, leietakere og kommunen.

Medvirkningen tar for seg stedsidentiteten til Fjellhamar, og undersøker hva disse ulike gruppene har som ønsker og mål for denne historiske plassen. Samtidig starter man på en grundig stedsmodningsprosess der man gjennom arrangementer på stedet skaper liv og oppretter en toveiskommunikasjonskanal med nabolaget, kommunen og næringsliv.

Arbeidet med både medvirkning og stedsmodning er fortsatt i gang. Med tiden har Solon eiendom svart ut flere av ønskene som har kommet fra både nabolag, leietakere og kommunen, noe som har resultert i at Bruket allerede er i gang med å være et samlingspunkt og destinasjon.

Tidlig medvirkning

I 2014 begynte medvirkningsarbeidet på Fjellhamar. Det ble gjennomført barnetråkk og ulike informasjonsmøter og dialogmøter med interesseorganisasjoner/grupper, politikere, kommunen og nabolaget.

Utvalgte aktiviteter

Barnetråkk (2014): Fjellhamar skole, barn fra 4.trinn og Fjellhamar fotballklubb, barn fra 6.trinn. Barnetråkk kartlegger barns bruk og opplevelse av nærmiljøet (arealbruk).

Fjellsrud ungdomsskole (2014): 9.klasse elevene, kartlegging av stedsopplevelse.

Åpent nabomøte (2014): Vandring gjennom planområde, informasjonsmøte og plansmie i aula Fjellhamar skole.

Parallelloppdrag (2017): Presentasjon av parallelloppdrag til Lørenskog kommune og formannskapet.

Foredrag (2018): Åpent møte i regi av fortidsminneforeningen i Lørenskog hus med foredraget ”Fra industri-tomt til nabolag”.

OMRÅDEPLAN FJELLHAMAR SENTRUM

Sak: Oversikt over medvirkning, dialog og informasjonsmøter i planprosessen

Dato	Type	Hvem	
2014	Medvirkning barn og unge	Fjellhamar skole - barn fra 4. klassetrinn	Barnetråkk - barns bruk og opplevelse av nærmiljøet (arealbruk)
2014	Medvirkning barn og unge	Fjellhamar fotballklubb - barn fra 6. klassetrinn	Barnetråkk - barns bruk og opplevelse av nærmiljøet (arealbruk)
2014 - 2015	Medvirkning barn og unge	Fjellsrud ungdomsskole - 9.klasse elever	Stedsopplevelse
05.03.2014	Informasjon	Lørenskog kommune v/Teknisk utvalg	
07.04.2014	Dialogmøte	Gruppemøte Høyre og FrP	
08.04.2014	Dialogmøte	Åpent møte Lørenskog arbeidersamfunn	
19.05.2014	Befaring, infomøte, plansmie	Åpent nabomøte	Vandring gjennom planområde, info.møte og plansmie i aula Fjellhamar skole
17.09.2014	Dialogmøte	Fjellhamar Vel	
10.10.2014	Dialogmøte	Fjellhamar fotballklubb	
23.03.2015	Dialogmøte	Politikere fra Lørenskog i Våre Hjerter	
25.03.2015	Dialogmøte	Politikere fra H + FrP	
31.03.2015	Dialogmøte	Politikere fra KrF	
02.06.2015	Dialogmøte	Politikere fra Venstre & Fjellhamar Vel	
27.04.2017	Dialogmøte	Håndverksbyen ved Andras Hidas	
07.11.2017	Informasjon	Lørenskog kommune	Presentasjon av parallelloppdrag
10.01.2018	Informasjon	Formannskapet	Presentasjon av parallelloppdrag
15.01.2018	Dialogmøte	Olavsgaard Eiendom	
16.01.2018	Dialogmøte	Fjellhamar Vel	
17.01.2018	Dialogmøte	Håndverksbyen ved Andras Hidas	
19.03.2018	Dialogmøte	Åpent møte Lørenskog arbeidersamfunn	
10.04.2018	Dialogmøte	Icopal pensjonsforening	
18.06.2018	Dialogmøte	Lørenskog kommune Kultur	
02.07.2018	Dialogmøte	Fjellhamar Øst	
14.02.2018	Nabomøte	Åpent nabomøte	Lørenskog Hus - Storstua
02.09.2020	Foredrag	Åpent møte i regi Fortidsminneforeningen	Lørenskog Hus - Storstua. Tema foredrag: "Fra industritomt til nabolag"
16.09.2020	Dialogmøte	Olavsgaard Eiendom	
Ikke avklart	Medvirkning barn og unge	Fjellhamar skole	I prosess med ny barnetråkkanalyse, avventer dato fra skolen

Fjellhamar Bruk Eiendom AS
Utskriftsdato: 01.03.2022

Oversikt over aktiviteter i perioden 2014-2020

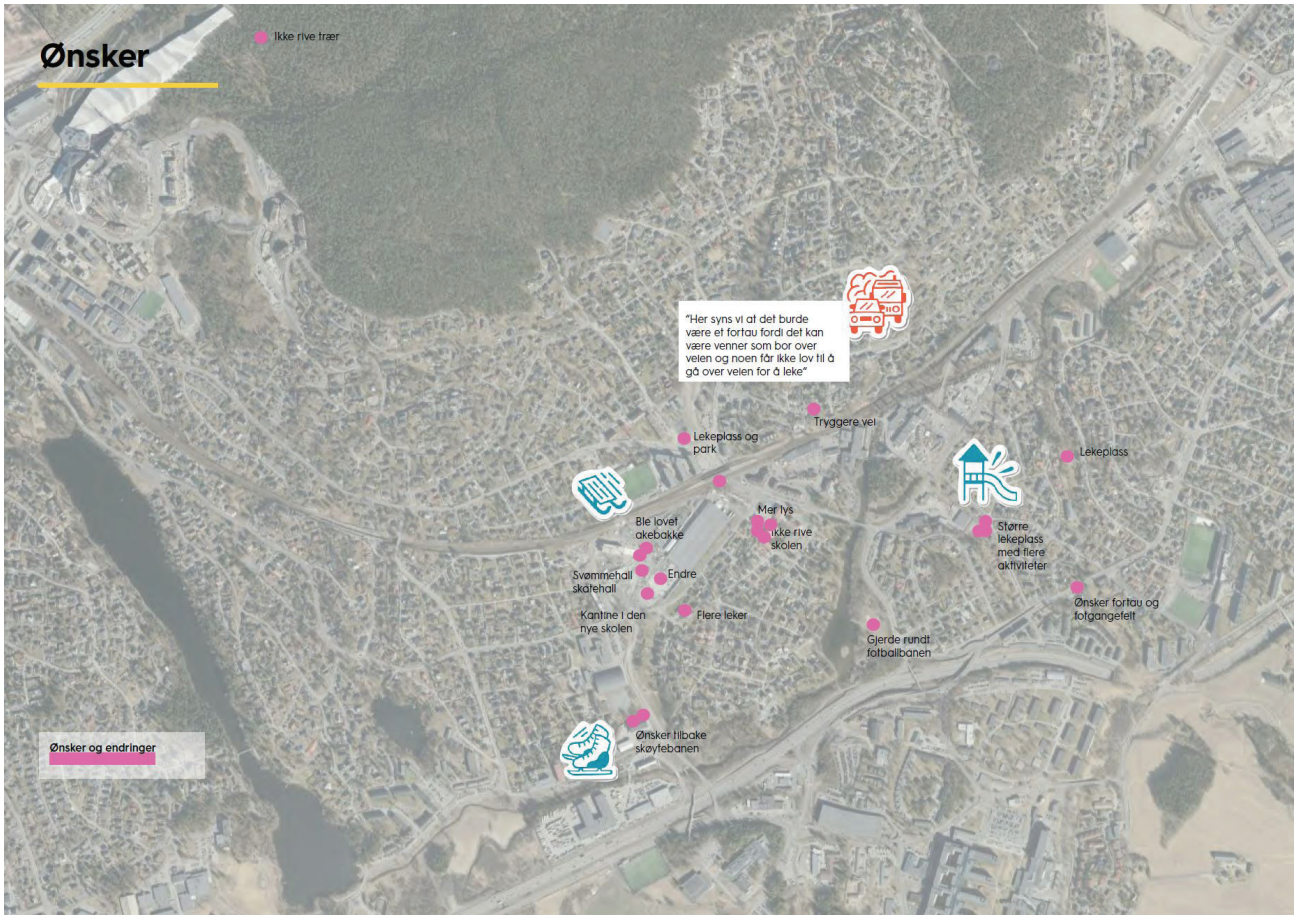
Barnetråkk Fjellhamar skole

I 2022 gjennomførte A-lab arkitekter "Barnetråkk" på Fjellhamar skole. Den 27.juni 2022 ble det gjennomført barnetråkk for hele 5.trinn ved Fjellhamar skole. Den 9.juni 2022 ble det gjennomført barnetråkk med elevrådet på Fjeldsrud ungdomsskole.

Resultater:

Mellomtrinnet (5.klasse): Barna forteller at de oppholder seg aller mest på skolen, ved fotballbanen, på lekeplassene, i parken ved Fjellhamar bruk og i skogen. De er også mye rundt Kiwi, kiosken og i området ved undergangstunnelen under togstasjonen. Det er flere bygg de ikke vil rive ned. Dette er steder de liker å være. Det de ikke liker er at de synes det er mye for-søpling på skoleområdet, det er mørkt på skolen. Mye trafikk og generell utrygghet og mørke. De ønsker seg sykkelpark, flere lekeplasser, rulleskøypark, skate-boardpark og butikker. De er opptatt av å ta vare på trærne og bevare bygg.

Fjeldsrud ungdomsskole (8-9.trinn): Elevrådsrepresen-tanter fra 8-9.trinn. De liker fotballbanen, ballbingen - dette beskriver de som et sosialt møtested hvor de henger med venner. Skatepark ved Strømmen stor-senter. De er generelt glad i å henge på sentrene og kinoen. Biblioteket på Lørenskog hus, de ulike vannene i området og ungdomsklubbene. De er glad for at det er nærme toget og er mye på Strømmen storsenter. De liker ikke støyen fra byggeområdet og at byggeplasse-ne skaper utrygge. De opplever det er dårlige trafikale løsninger. De ønsker noe i nærheten av skolen som de kan bruke for å vente på trening eller gjøre lekser. De ønsker seg en park og ulike sportsinstallasjoner. De håper den gamle skolen kan bli noe for dem.

Ønsker fra Fjellhamar barneskole, side fra "Barnetråkk, 2022" A-lab

I 2022 starter arbeidet med å se på mulighetene og fremtiden til gamle Icopalbygget, den historiske teglbygningen Fjellhamar bruk. Det blir gjennomført en mulighetsstudie ved Rebuilding arkitekter og Lala Tøyen. Arbeidet tar for seg hvordan transformasjonen av det gamle bygget og området rundt kan utvikle seg, både bygningsmessig og innholdsmessig. Mulighetsstudien er bygget opp rundt bred medvirkning med nabolag, leietakere og kommunen.

Som en del av en stedsmodningsprosess arrangerer Solon Eiendom flere eventer som gir noe til nabolaget og skaper kontakt. Gjennom disse arrangementene får man både etablert «Bruket Fjellhamar» som sted, samtidig som vi har fått kunnskap om hva folk ønsker og drømmer om på Fjellhamar.

«Konserter, marked og foodtrucks»

Nabolaget stiller opp når det skjer noe, det er en engasjert befolkning på Fjellhamar som lenge har savnet at det skjer noe hos dem. De er ganske samstemte om at de savner å ha liv, de vil gå på konsert, de vil på marked, de ønsker seg kafé. De er klare på at de ikke ønsker seg et nytt senter eller kjedebutikker, de ønsker seg små nisjebutikker og håndverkere. Kunst og kultur er høyt opp på ønskelisten, sammen med et sted å møtes over en kopp kaffe. Kommunen sier det samme, de ønsker å bygge oppunder kulturarven og at det spilles på det unike ved den historiske bygningen. Leietakerne ønsker seg et større fellesskap og ting å gjøre på Fjellhamar etter arbeidstid.

Fra 2022-2025 investeres det kraftig i å gjøre Bruket til et attraktivt sted for nabolag og leietakere. Maskinhallen får en solid opprustning og blir snart klar for å huse Lørenskog hus sin egne scene. Fjellhamar har endelig fått sin helt egen scene til konserter. Den gamle kantinen til Icopal blir også pusset opp, og får et eget veggmaleri malt på veggen av en lokal kunstner, kantinen blir omdøpt til Sidesporet. I 2024 starter man opp med fast søndagskafé og andre mindre arrangementer på «Sidesporet».

Dialogen fortsetter

Dialogen og kommunikasjonen fortsetter med nabolaget. Våren 2025 arrangeres det en sykkeldag på Bruket der Solon eiendom delte ut informasjon og fortalte om planene for Fjellhamar sentrum. Det ga befolkningen en mulighet til å få innsikt i det pågående planarbeidet og å kunne dele sine tanker rundt dette.

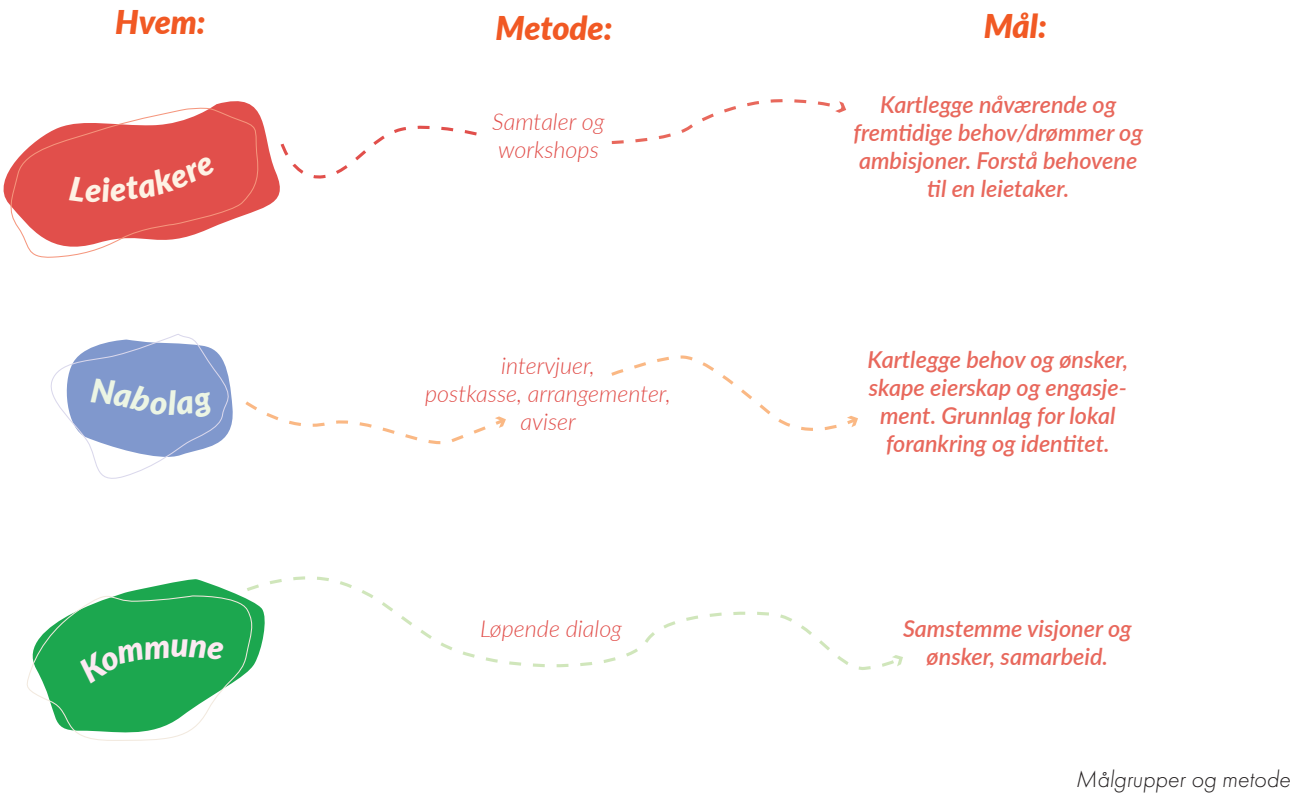
Informasjonsflyer brukt i medvirkning, Lala Tøyen 2022.

Overordnet mål:

Målet for prosjektet var og er, å skape en destinasjon og møteplass for både lokalmiljø og besøkende fra regionen. Målet med brukerinvolveringen er å forankre denne nye destinasjonen i lokalmiljøet og i et samarbeid med beslutningstakere. Involveringen er et verktøy for å ta riktige veivalg tidlig, som involverte brukere kan kjenne seg igjen i og føle eierskap til.

Strategi:

Den overordnede strategien handlet om å tidlig opprette kontakt med aktører gjennom ulike kanaler, og holde kommunikasjonen åpen og jevn. Hvordan kommunikasjonen foregår var bestemt ut ifra målgruppen. Dialogen vil gi oss informasjon om hvordan/hva vi bør satse på ut ifra aktørenes nåværende og fremtidige behov. Underveis vil aktørene kunne komme med innspill og reagere på retningsvalg både med tanke på program, innhold og design.

Arrangementer med medvirkning

HØST 2022/VÅR 2023

Klesmarked (14.august): Det arrangeres et utendørs vintage klesmarked i bakgården på bruket. 600 mennesker møter opp. Lala Tøyen har informasjonsstand og deler ut postkort der besøkende kan fortelle om hva de ønsker seg på "Bruket Fjellhamar". I tillegg til postkort har vi mange uformelle samtaler om tema.

Kino i Maskinhallen (25.september): Det arrangeres gratis kino med filmen "tilbake til fremtiden" i Maskinhallen.

Baklukemarked (16.oktober): Baklukemarked på parkeringsplassen. Sanitetskvinnene hadde kafé og solgte bakevarer.

Julemarked (19-20 november): Julemarked med profesjonelle utstillere. Et lokalt julemarked som vanligvis er på Kjenn skole. Flere på venteliste på bord. I tillegg til utstillere, stilte den lokale cafeen Garcon opp med en foodtruck og Lørenskog sanitetsforening stilte med juleverksted for barn. Den lokale skolen bidro med egenlaget julepynt laget av gamle bøker. Vi delte ut postkort og snakket med de besøkende. Rundt 3000 oppmøtte.

Julegrantenning (27.november): Julegrantenning på Bruksplassen med konsert av et lokalt band "Enda kaldere". Tale ved arrangør (Solon v/Lala Tøyen) og julenisse. Lørenskog sanitetsforening stilte med gløgg og kanelnurrer. Jentelaget i fotball ved Fjellhamar il stilte delte ut pepperkaker. Etter julegrantenningen var det julekino i Maskinhallen. Utdeling av popcorn, godteri og saft. Rundt 800 oppmøtte.

Sykkeldag (4.juni): I anledning den "sykkelens dag" arrangerte vi sykkeldag på Bruket. Her var det gratis vårsjekk og vask av sykkel, sykkelritt i løype arrangert av Lørenskog Cykleklubb, besøk av Sykkelopplevelser Lørenskog, DJ, kaffe fra sykkeltralle og kafetelt fra Lørenskog Sanitetsforening. Lala Tøyen gjennomførte spørreundersøkelse om gange- og sykkelvaner, hadde innspillskart for tanker om mobilitet i og rundt planområdet og gjorde uformelle intervjuer under hele dagen. For barna hadde man tegnebord og kritt til å fargelegge asfalten. De aller fleste kom på sykkel, med en del gående foreldre.

Vintage marked(14.mai): Det arrangeres igjen et utendørs vintage klesmarked i bakgården på bruket.

Klesmarked

Kino i Maskinhallen

Baklukemarked

Julemarked

Julegrantenning

Sykkeldag

Sidesporet og Maskinhallen

Våren 2024 åpner Sidesporet, den gamle kantinen som kafé på Bruket. Et nyoppusset lokalet med plass til mye ulik aktivitet og utleie. Høsten 2024 åpner Maskinhallen som en ny konsertarena i Lørenskog, Lørenskog hus drifter og arrangerer konserter her.

På sidesporet blir det arrangert ulike arrangement, som bokbad, filosofidag for barn og andre små intime arrangement. Fra 2025 startet en fast søndagskafé her, av og til med ulike arrangementer og bidragsytere.

I Maskinhallen har det vært arrangert flere konserter: Bjørn Eidsvåg, Lørenskog mannskor og Kor-i-lia, Sivert Høyem, Dumdum boys, Maria Mena, Vamp, Sissel Kyrkjebø, Pulse of Pink Floyd.

Åpning av maskinhallen

Søndagskafé på Sidesporet

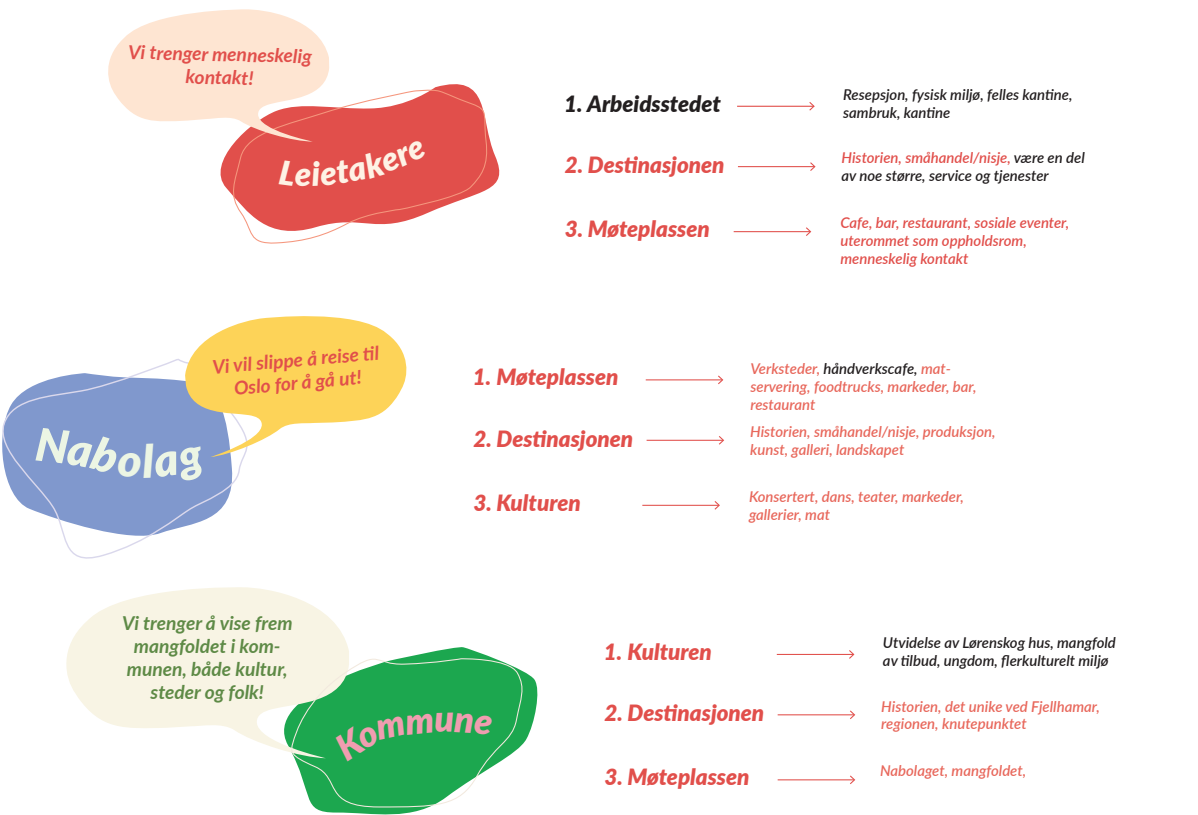
Sivert Høyem Maskinhallen

Alle målgruppene delte mye av de samme ønskene og hadde de samme behovene på Bruket og for Fjellhamar. Samlet er alle opptatt av destinasjonen, få frem det unike ved Fjellhamar, industrihistorien og landskapet. Man ønsker seg først og fremst et autentisk sted som kan være et motsvar mot senterkulturen som har oppstått i regionen. Man vil ha små nisjebutikker, kultur, håndverk og kunst.

Leietakerne ønsker seg et fellesskap og en arbeidsplass med mye liv både i, før og etter arbeidstid. Man ønsker seg steder der man møtes og får menneskelig kontakt, og man vil gjerne at det skal skje store konserter her og at man kan gå ut å spise. Mat, musikk og aktivitet er det man ønsker.

Diagrammet viser målet for innhold og bruk på "Bruket Fjellhamar"

Hva de ulike målgruppene ønsker seg for "Bruket Fjellhamar"

Medvirkningen inn i planforslagets hovedgrep

Medvirkningen avdekket et stort ønske og behov om å styrke Fjellhamar sin egen identitet knyttet mot historie, natur og kultur. Både befolkning og kommunen selv peker på at Fjellhamar har et særegent uttrykk i motsetning til andre områder i Lørenskog. Man ønsker å videreutvikle den unike karakteren i de gamle fabrikklokalene og skape et sted som rommet kunst, kultur og møter.

Natur og trygghet har vært et viktig tema for barn og unge og barnefamilier. Trafikal trygghet er et viktig punkt da dagens situasjon oppleves utrygg for gående. Natur og naturmangfold er noe nabolaget er opptatt av. De ønsker å bevare historiske bygg og store trær. Både kommune og nabolag er opptatt av å bygge Fjellhamar til et sted man ønsker å være, å oppsøke.

Plangrepet hensyntar disse ulike behovene og ønskene gjennom sine fem plangrep:

1. Den bygger et sentrum som et lokalsenter rundt knutepunktet med boliger, utadrettede funksjoner i førsteetasjene, sentrumstorg og oppgraderte gater
2. Opprette en kulturakse med base i de historiske bygningene til gamle "Fjeldhammer brug", legge til rette for og utvide innholdet i "Bruket Fjellhamar" med aktører innen kunst, kultur og næring. Kulturaksen knytter sammen kulturarenaen Bruket med gamleskolen, gården, parken og næringslivet. Aksen skaper en helhetlig destinasjon på Fjellhamar.
3. Skape en grønn, trygg forbindelse for myke trafikanter som kobler sammen det stasjonsnære sentrumet med skole og flerbruksarena med Icopalaksen.
4. Etablere en parkakse med grøntarealer, høy oppholdsverdi og naturpreg.
5. Fjellhamarelda inngår som et strukturerende element. Elverommet og Flaggfjellparken skal styrke blågrønn sammenheng og tilrettelegge for bynære naturopplevelser og bidra til økt tilgjengelighet til elverommet.

Tegnforklaring

- Planområde
- Off. Torg
- Off. tilgjengelige torg og plasser
- Sentrumsgate
- Gangakse
- Gatetun
- Friområde
- Adkomstgate
- Gangforbindelser
- Turvei

Hovedgrep i planforslaget til områdereguleringen

Medvirkningsarbeidet og jobben med å skape "Bruket Fjellhamar" til både en destinasjon og nabolagshub har gitt resultater. "Bruket Fjellhamar" har fått flere nye leietakere, blant annet har et stort musikkmiljø flyttet fra Oslo til Fjellhamar. Dette bidrar til å skape et levende sted med en god miks av kultur, kunst og næringsliv. Sidesporet har fungert godt som en møtested for lokalbefolkningen og har gitt et tilbud som ikke var tilstede på Fjellhamar tidligere. Maskinhallen er et trekkplaster for hele regionen med store nasjonale artister og andre arrangementer.

Videre vil medvirkningen bevege seg fra å jobbe med "Bruket Fjellhamar" spesielt, og fokusere mer på områdeutviklingen i sin helhet, få innspill og perspektiver på områderegulering, boformer og andre kvaliteter.